

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Министър на енергетиката

Изх. № Е-02-00-259
Дата: 13.11.2022

НАРОДНО СЪБРАНИЕ	
Вх. №	<u>49-354-06-1670</u>
Дата:	<u>14 / 11 / 2022</u> г.

10.30
[Signature]

ЧРЕЗ

Г-Н РОСЕН ЖЕЛЯЗКОВ

ПРЕДСЕДАТЕЛ НА 49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

ДО

Г-Н ТОШКО ХАДЖИТОДОРОВ

НАРОДЕН ПРЕДСТАВИТЕЛ
ОТ ПГ „ИМА ТАКЪВ НАРОД“
В 49-ТО НАРОДНО СЪБРАНИЕ
НА РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ

Към Ваш изх. № 49-354-06-1670/02.11.2023 г.

ПИСМЕН ОТГОВОР НА ВЪПРОС

ОТНОСНО: Ремонт на ПАВЕЦ „Чаира“ и етап на проект по изграждане на язовир „Яденица“

УВАЖАЕМИ ГОСПОДИН ХАДЖИТОДОРОВ,

Във връзка с постъпил в Министерство на енергетиката парламентарен въпрос с вх. № Е-02-00-259/03.11.2023 г. относно ремонтно-възстановителни дейности в ПАВЕЦ

„Чаира“ и етап на изпълнение на проекта по изграждане на язовир „Яденица“, предоставям на Вашето внимание следната информация:

ПАВЕЦ „Чаира“ е най-голямата подземна централа на Балканския полуостров, разположена под язовир „Белмекен“, служещ за горен основен енерго-източник на вода и с долен изравнител язовир „Чаира“. ПАВЕЦ „Чаира“ е с ключово значение за управлението и сигурността на електроенергийната система на България и региона, в резултат на което успешното изпълнение на проекта за модернизация и рехабилитация на съоръжението е от особена важност.

Модернизацията и рехабилитацията на ПАВЕЦ „Чаира“ се осъществява по Договор между НЕК ЕАД и Консорциум ABB AG & Voith Hydro GmbH & Co. KG, подписан през 2019 г. и финансиран частично със средства по Грантово споразумение № 049В в рамките на Международен фонд „Козлодуй“, администрирани от Европейската Банка за Възстановяване и Развитие.

На база наличната в НЕК ЕАД информация за извършените до момента анализи и оценка на техническото състояние на централата, е планирано извършване на основен ремонт на съоръженията, включващ четири етапа, по един за всеки хидроагрегат, както следва:

Етап 1 - ХА № 1 – Ремонтно-възстановителните дейности по съоръжението се планира да бъдат извършени от страна на Тошиба, като до момента между НЕК ЕАД и представители на компанията са проведени работни срещи, включително и посещения на място, на които са обсъдени възможностите за възстановяване на турбината, както и обхватът на ремонтните дейности, които е необходимо да се извършат. Към настоящия момент се очаква получаването на обвързваща оферта от страна на Тошиба.

Етап 2 - ХА № 2 - Към настоящия момент, по силата на сключено допълнително изменение по основния договор за рехабилитация, е в ход разработване на техническо проучване за модификация на ХА2, което ще позволи връщането в работа на съоръжението за лимитиран период от време.

Етап 3 - ХА № 3 - Рехабилитацията на ХА3 е напълно завършена по силата на действащия договор, с преминати частични проби на системите и съоръженията. Въпреки това дейностите са преустановени до установяване на причината за аварията с ХА4 от 22.03.2023, с мотив да не се допусне повторно подобно събитие. При успешна разработка за модификация на ХА № 2 и прилагането ѝ, същата ще се приложи и за ХА № 3, което ще позволи връщането на машината обратно в работа за лимитиран период от време.

Етап 4 - ХА № 4 – Към настоящия момент се извършва „root cause“ анализ за определяне на основната причина за събитието от 22.03.2022 г. с ХА4. В процеса са иззети проби от метала, като същите са изпратени за изследвания в лицензирана лаборатория по металознание към Технически университет в Щутгарт, Германия. До момента са проведени изследвания за състава и якостните показатели на материала от статорните колони, изготвен е цифров модел по метода на крайните елементи и са анализирани хидравличните процеси в хидроагрегата, както и тестове за ниско-циклова умора на материала с контролирана деформация. Окончателният доклад и заключенията за

първопричината за аварията с ХА4 се очаква да е готов до края на месец ноември тази година. В ход е подготовката на тръжна документация за инициране на процедура по ЗОП за подмяна на турбинното оборудване с ново. Предвиденият срок за пускане в експлоатация на ХА4 е до 36 календарни месеца след подписване на договора с избрания изпълнител. Общата прогнозна стойност на инвестицията за извършване на основен ремонт на ПАВЕЦ „Чаира“, оценена на база получени в НЕК ЕАД индикативни предложения, е в порядъка на 80 млн. лв за четирите етапа.

По отношение на проект „Увеличаване на обема на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ с изграждане на язовир „Яденица“ и реверсивен напорен тунел за връзка с язовир „Чаира“ Ви информирам, че дейностите по проекта са на етап осигуряване на финансиране от международно призната кредитна институция, подготовка и провеждане на тръжна процедура за избор на изпълнител на строителството, възлагането му и неговото стартиране. Към настоящия момент за обекта е налице влязло в сила ново Разрешение за строеж № РС-3/20.01.2023 г. от 11.02.2023 г., издадено от Министъра на регионалното развитие и благоустройството по реда на Закона за устройство на територията.

Финансирането на проекта е свързано с изпълнение на европейски правила и норми, свързани с опазването на околната среда. Вследствие на наказателни процедури срещу Република България във връзка с транспонирането на конкретни разпоредби от Директива 92/43/ЕИО на Съвета от 21 май 1992 г., свързани с опазване на естествените местообитания и на дивата флора и фауна, Европейската инвестиционна банка (ЕИБ) и Европейската банка за възстановяване и развитие (ЕВБР) преустановяват разговорите за осигуряване на финансиране на проекта в следствие на отрицателно становище от страна на Главна дирекция „Околна среда“ (ГДОС) на Европейската комисия (ЕК). Във връзка с гореизложеното, ГДОС не позволява включването на Проекта в Петия списък на Проекти от общ интерес (ПОИ) по Регламент (ЕС) № 347/2013.

С цел преодоляване на горното, от страна на НЕК ЕАД, с подкрепата на Министерство на енергетиката, са предприети действия за привеждане на проекта в съответствие с изискванията на ГДОС чрез разработването на специфични и подробни природозащитни цели и мерки за четири защитени зони от Натура 2000, в близост до Проекта. Към момента е налице активна дейност от страна на Института по биоразнообразие и екосистемни изследвания (ИБЕИ) при Българска академия на науките.

След изготвяне и одобряване на специфичните и подробни природозащитни цели, НЕК ЕАД следва да представи оценка по целесъобразност (доклад за подходяща оценка на съответствието на проект „Яденица“) с определените от научния колектив на БАН специфични и подробни природозащитни цели и мерки на ниво защитена зона, включително да изготви мерки за опазване на биологичните видове. Окончателният доклад следва отново да бъде одобрен от националния компетентен орган (Министерството на околната среда и водите) и след това съгласуван с Европейската комисия.

В този контекст, в края на м.май 2023 г. е направено предложение от страна на НЕК ЕАД към ГДОС на ЕК тази оценка по целесъобразност да се извършва своевременно на базата на тримесечните отчети на ИБЕИ, но този подход е отхвърлен поради формални аспекти. Това доведе до ново отрицателно становище от страна на ГДОС и отпадане на Проекта от процедурата за включването му в Първия списък на Проекти от общ интерес и Проекти от взаимен интерес съобразно новия Регламент (ЕС) 2022/869 на Европейския парламент и на Съвета от 30 май 2022 година.

Към настоящия момент НЕК ЕАД се подготвя активно за изпълнение на изискванията на ГДОС на ЕК, след като ИБЕИ при БАН отчете работата си по специфичните и подробни природозащитни цели за четирите зони през третото тримесечие на 2024 г.

Видно от гореизложеното основните предизвикателства при реализацията на проекта за разширение на долния изравнител на ПАВЕЦ „Чаира“ чрез изграждане на яз. „Яденица“ са свързани с придобиването на статут на проект от общ интерес, респективно осигуряване на възможност за кандидатстване за безвъзмездна финансова помощ по Механизма за свързаност на Европа. Използвам възможността да Ви информирам, че работата в тази посока продължава и процесът по привеждане на проекта съгласно изискванията на ГД „Околна среда“ с цел придобиване на статут на ПОИ остава приоритет в сектор „Енергетика“.

С уважение,

РУМЕН РАДЕВ

Министър на енергетиката

